מלאכה בשבת

שאלת כיוון

למה מותר להרים שולחן כבד בשבת, אבל אסור להדליק אור בלחיצת כפתור?

על המפה

התורה אסרה עלינו לעשות 'מלאכה' בשבת, אך אין הכוונה לעבודה קשה ומעייפת אלא לכל פעולה של יצירה של משהו חדש בעולם. מה נחשב פעולת יצירה? כל הפעולות ששימשו לבניית המשכן במדבר, ונכתבו בתורה ממש ליד מצוות השבת.

לדוגמה:

להזיז רהיט כבד בחדר מותר כי לא יצרנו שום דבר חדש, אבל לצייר ציור או להדליק נר אסור כי זו יצירה.

שבת תהו · מושג תהו · שבת תהו · מושג תהו · שבת תהו · מושג תהו · שבת תהו

אבות ותולדות

שאלת כיוון

איך פעולה שבכלל לא עשו במשכן במדבר אסורה בשבת ישירות מהתורה?

על המפה

החלוקה שקבעו חכמים לכל המלאכות האסורות מהתורה בשבת:

- ל״ט אבות מלאכה: 39 הפעולות הראשיות ששימשו לבניית המשכן במדבר.
- תולדות: מלאכות חדשות שדומות למלאכות המשכן במטרה או בתוצאה, ואסורות בדיוק כמוהן.

לדוגמה:

זריעת חיטה היא 'אב מלאכה', והשקיית עציץ היא 'תולדה' שלה כי שתיהן גורמות לצמח לגדול.

משפחתי · תכלת תכלת · משפחתי · תכלת תכלת · משפחתי · תכלת תכלת · משפחתי

דְּאוֹרַיְתָא וְדַרְבָּנָן
(דִּבְרֵי סוֹפְרִים)

שאלת כיוון

מאיפה מגיעות כל המצוות שלנו – מה קיבלנו ישירות מהתורה ומה הוסיפו חכמים?

על המפה

שני המקורות שמתוכם נקבעו כל המצוות וההלכות בעם ישראל:

- מצוות דאורייתא: תרי״ג (613) המצוות הכתובות במפורש בתורה או שנמסרו למשה מסיני.
- מצוות דרבנן (דברי סופרים): מצוות, גזירות ותקנות שהוסיפו חז״ל, וחובה עלינו לקיימן באותה מידה בדיוק כמצוות התורה.

לדוגמה:

שמיעת שופר היא מצוות עשה מדאורייתא, לעומת הדלקת נרות חנוכה וקריאת המגילה שהן מדרבנן.

שׁוֹגֵג / מֵזִיד

שאלת כיוון

שני ילדים הדליקו אור בשבת – איך ייתכן שיש הבדל עצום ביניהם?

על המפה

ההבחנה ההלכתית במידת הכוונה והידיעה של האדם בעת עשיית המעשה:

- שׁוֹגֵג: אדם שעשה מעשה אסור בטעות, מחוסר תשומת לב או שלא ידע כלל שהדבר אסור.
- מֵזִיד: אדם שעשה מעשה ביודעין ובכוונה ברורה, כשהוא מודע לחלוטין לכך שהדבר אסור.

לדוגמה:

מי שהדליק אור בשבת כי שכח שהיום שבת פעל בשגגה, אך מי שהדליק בידיעה ובכוונה פעל במזיד.

חַיָּב / פָּטוּר

שאלת כיוון

איך אותה מילה מתארת גם מי שמוכרח לעשות מצווה וגם מי שנכשל בעבֵרה?

על המפה

למושג זה יש שתי משמעויות שונות בהלכה:

- משמעות 1 (במצוות עשה): 'חַיָּב' – מי שמוטלת עליו חובה לקיים מצווה; 'פָּטוּר' – מי שמשוחרר מקיומה.
- משמעות 2 (בעבֵרות וכפרה): חַיָּב – מי שעבר עבֵרה וחייב להביא קורבן (או עונש); פָּטוּר – מי שפטור מקורבן, אך עדיין אסור לעשות זאת מדרבנן.

לדוגמה:

מי שחילל שבת בשוגג חייב בקרבן חטאת לבית המקדש.